

SNEŽNIK

Ohraniti doseženo in si izboriti nov politični prostor USTANOVljen OBČINSKI ODBOR LDS

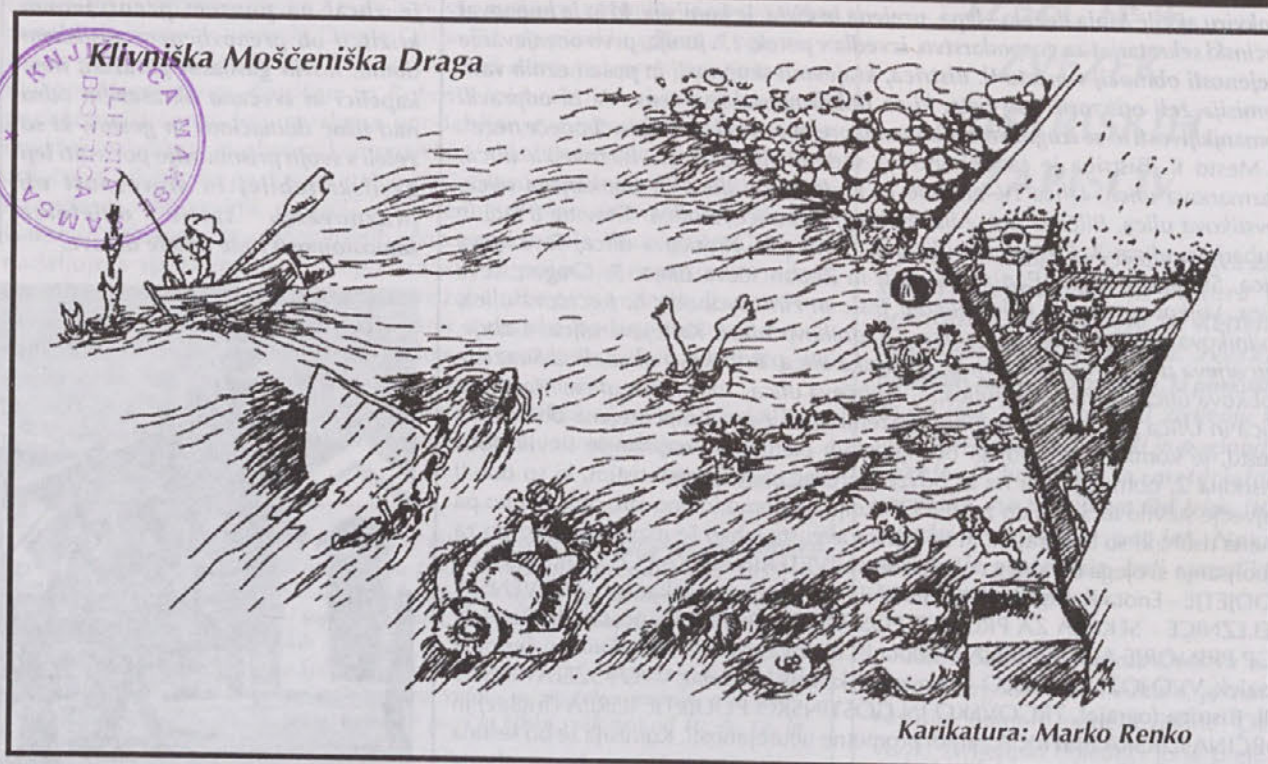
Občinski odbori Liberalno demokratske stranke (LDS), Demokratske stranke (DS) in Socialistične stranke (SSS) so se v petek, 1. julija, po večkratnih pogovorih, usklajevanju mnenj in pripravi določenih izhodišč, združili v novo stranko - LIBERALNO DEMOKRACIJO SLOVENIJE. Člani vseh treh strank so sprejeli nov pravilnik in po predhodnem dogovoru izvolili 8-članski Izvršilni odbor, v katerem so štirje člani LDS in po dva člana DS in SSS. Predsednik odbora je postal Stane Prosen (LDS), podpredsednik Julijan Lavrenčič (DS), sekretar pa Vojko Tomšič (LDS). Združitvenega zbora se je udeležil tudi Janez Kopač, poslanec Državnega zbora in pred nastopom Mitje Gasparija kratkotrajni minister za finance v drugi vladi Janeza Drnovška.

Stranka se bo v prihodnosti zavezala za uresničenje splošnega programa LDS, v svojo programsko osnovo pa je sprejela še dodatne cilje na lokalni ravni: lastništvo objektov in posesti JLA bo poskušala prenesti na občino in storiti vse za vrnitev občinske lastnine, ki si jo je prisvojila država; s Hrvaško naj bi se na končno dogovorili o ureditvi maloobmejnega meje in določili širino obmejnega pasu, da bi na ta način sprostili mednarodni mejni prehod v Jelšanah; zakonodajno naj se določijo pokrajine v smislu decentralizacije države; v prihodnosti naj se ustava in omogoči ustanavljanje regij, ker Il. Bistrica na državni ravni nima svojih predstavnikov. Na področju gospodarstva namerava stranka še naprej podpirati podjetništvo in drobno gospodarstvo, odpraviti ekološke probleme iz preteklosti, zagotoviti boljše pogoje za razvoj kmetijstva, na področju družbenih dejavnosti pa si bo prizadevala za ustanovitev srednje šole in ureditev sistema financiranja v zdravstvu in vzgojno-raziskovalnih zavodih. Kritičen do sedanje centralizacije države, programa republiške LDS in neteritorialnega izbiranja

poslancev Državnega zbora, je bil Vojko Tomšič. Ilirskobistriška občina je z odhodom iz Jugoslavije že drugič izgubila tržišče. Prebivalstvo po njegovem živi v nekakšnem policijskem režimu in ima probleme samo s svojo, ne pa s hrvaško policijo. Nova stranka naj bi bila v bodoče bolj agresivna v smislu izboljšanja tovrstnih razmer. Igor Batista je predlagal, naj se v program stranke vključi tudi razbremenitev gospodarskih orga-

Ustanovni zbor LDS Il. Bistrica: drugi z desne je Stane Prosen.

Karikatura: Marko Renko

Kdaj se je v resnici začela vojna za Slovenijo "DAN PREJ" NA PRIMORSKEM

Novinarji Primorskih novic in Radia Koper so se lotili širokopoteznega dela, ki naj bi ovrglo uradni začetek vojne za Slovenijo pred tremi leti. Vojna se ni začela šele v četrtek, 27. junija 1991, ampak že dan prej, ko so Primorci postavljali barikade na cestah pred tanki, ki so zapustili vojašnici v Pivki in Il. Bistrici, v Ljubljani pa je bilo še vse veselo. Takratni državni vrh ni dovolil obveščanja o teh dogodkih pred razglasitvijo samostojnosti, ker je menil, da bi v tujini streljanje na ulicah pred razglasitvijo samostojnosti pomenilo državljansko in ne vojno za neodvisnost samostojne države. Predstavitelj knjige "Dan prej", ki je izšla pred kratkim, je v galerijskem prostoru Doma na Vidmu v torek, 5. julija, vodil Vladimir Čeligoj, prisotni pa so bili: glavni in odgovorni urednik Primorskih novic Slobodan Valentinčič, Tomo Šajn (Il. Bistrica), Leon Horvatič, Maks Hožič, Miran Kljun in Tomo Vidic. Manjkala je le Silva Krizman.

Ideja za nastanek knjige se je porodila oktobra 1993. Avtorji so bili na začetku precej skeptični in spraševali so se, ali jim bo uspelo odkriti še kaj novega, nekaj kar še ni bilo objavljeno. Odpirati se je začelo konec februarja letos. Bolj kot se je bližal datum izida, več gradiva se je nabiralo. Knjiga, ki ima 216 strani, omenja 350 do 400 imen in je zasnovana kronološko, bi lahko izšla v dvakratnem obsegu. Napisana je predvsem na osnovi ustnih pričevanj posameznih udeležencev osamosvojitvene vojne, kar pa je zelo tvegana zadeva, pogojena s človeškim spominom. Po besedah avtorjev je "Dan prej" samo eden izmed začetkov kritične in strokovne obdelave desetdnevne vojne za Slovenijo, saj tudi o drugih vojnah prihajajo na dan nove ugotovitve čez dolga leta in kar kliče po nadaljevanju bolj poklicanih in kvalificiranih. Doživela je veliko pozitivnih odmevov, kritike pa letijo

samo na to, da je zapisanega premalo, predvsem o delu bolnišnic. Svoj namen je dosegla tudi v Ljubljani in Primorcu, se ni treba sramovati za to, kar so storili v vojni, saj so imeli, z izjemo obalnega področja, večjo koncentracijo vojske na svojih tleh kot ostala Slovenija. Jugoslovanska vojska je tu prišla do prednosti in trajalo je dlje, da so Primorci pritisk izenačili in se začeli uspešno braniti. Knjiga naj bi bila odgovor politikom in politikantom, ki iščejo za minimalne zasluge maksimalne ugodnosti. Primorci naj bi dobili tudi z njeno pomočjo nekoliko več samozavesti v državi, ki jih sili, da ji morajo vedno znova dokazovati svojo pripadnost. Glavni junaki knjige so ljudje, ki so na svoji koži doživeli vojne preizkušnje, o vojnah pa, ko se končajo, obstaja milijon resnic in generalov. To je na svoji koži izkusil tudi Tomo Šajn, avtor dela knjige, ki opisuje dogajanje na Bistriškem.

B. Z.

Maks Hožič, Leon Horvatič, Tomo Šajn, Miran Kljun, voditelj Vladimir Čeligoj, Slobodan Valentinčič in Tomo Vidic v Galeriji na Vidmu.

nizacij, ki so v fazi lastninskega preoblikovanja. Število zaposlenih upada in delovne organizacije v občini ne bodo mogle več dolgo vzdržati pritiska, tako da prihaja do najemanja tujih kreditov na račun sanacije domačih bank. Na njune pripombe je odgovoril Janez Kopač. Po njegovem prepričanju je šlo samo za proces centralizacije državnih funkcij in ne države v celoti, priznal pa je nepravilnosti z odvzemanjem kmetijskih zemljišč in gozdov občinam. Da je vlada Republike Slovenije premalo storila za Il. Bistrico po osamosvojitvi Hrvaške po njegovem ne drži, saj se vlada s Hrvaško pogaja, rezultat pa je odvisen od obeh. Projekt lokalne samouprave je z njegovega stališča zgrešen. Čez pet let bo naj bi bilo v Sloveniji več občin kot zdaj, ne bodo pa tako majhne. Glede pokrajin je menil, da nihče ne ve kakšne funkcije naj bi opravljale in v kakšnih mejah naj bi se vzpostavile, ker je velik problem, zakonsko predpisati njihove meje.

KMEČKI TURIZEM V HRUŠICI

Kmetija Mavrič se bo v soboto, 16. julija, začela ukvarjati s kmečkim turizmom. Ponujajo vam 7 jahalnih konj in domačo hrano. Mavričevi stanujejo v Hrušici 77a, tel. 067/85-483.

VABLJENI!

**PRIREJA SREČANJE
LJUBITELJEV
AVTOMOTO ŠPORTA
MAŠUN '94
7. Avgust 1994
AVTOMOBILSKA DIRKA
FERRARI MOTORSHOW
RAZSTAVA AVTOMOBILOV
ZNAMKE FERRARI
Ples z ansambлом COCKTAIL
Pečen vol na ražnju
Žrebanje vstopnic**

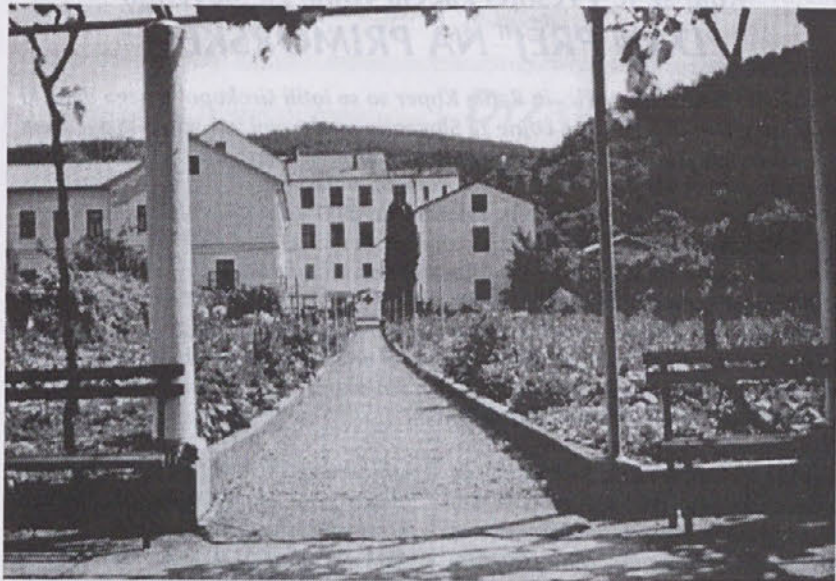
DOGAT SREČELOV, VSARA SREČKA DOBITEK, GLAVNA NAGRADA MOUNTAIN BIKE

PROGRAM DIRKE:	
9.30	NEURADNI TRENING
11.30	URADNI TRENING
15.00	1. VOŽNJA
17.00	2. VOŽNJA
19.00	RAZGLASITEV ZMAGOVALCEV IN PODELITEV PRIZNANJ

Moja dežela - lepa, urejena in čista PRVO OCENJEVANJE UREJENOSTI BIVALNEGA OKOLJA

V okviru akcije Moja dežela - lepa, urejena in čista, je komisija, ki jo je imenoval občinski sekretariat za gospodarstvo, izvedla v petek, 17. junija, prvo ocenjevanje urejenosti območij v mestu Il. Bistrica, krajevnih skupnosti in posameznih vasi. Komisija želi opozoriti vse tiste, ki so dobili najslabše ocene, da bi odpravili pomanjkljivosti in se izognili morebitnemu prejemu ilirskobistriške "bodeče neže".

Mesto Il. Bistrica je razdeljeno na sedem območij: 1. Bazoviška ulica, Rozmanova ulica, Ulica IV. armade in Podgrajska ulica; 2. Cankarjeva ulica, Levstikova ulica, Bilčeva pot, Aljažev breg, Adamičeva ulica, Titov trg (Plac) in Trubarjeva ulica; 3. Prešernova ulica; 4. Strma pot, Kidričeva ulica, Tavčarjeva ulica, Stritarjeva ulica, Partizanski hrib in Župančičeva ulica; 5. Gregorčičeva ulica, Vojkov drevored, Ulica Nikole Tesle in Hrib svobode; 6. Jurčičeva ulica, Vodnikova ulica, Kosovelova ulica, Gradnikova ulica, Kettejeva ulica, Gabrje, Šercerjeva ulica, Vilharjeva ulica, Trnovska ulica, Brinskova ulica, Pod Stražico, Bobkova ulica in Snežniška ulica; 7. Gubčeva ulica, Tomšičeva ulica, Maistrova ulica in Ulica 7. maja. Po številu doseženih točk za najbolj urejeno območje v mestu, je komisija na podlagi ocenjevalnih elementov najmanjše število točk prisodila 2. območju. Da ne bi odvezli preveč samozavesti tistim, ki so dobili največje število točk, jih do zaključka akcije ne bomo imenovali, objavljamo pa imena tistih, ki so bili grajani in do konca avgusta lahko še marsikaj postorijo za izboljšanje svojega bivalnega okolja. To so: VETERINARSKA POSTAJA, CESTNO PODJETJE - Enota Il. Bistrica, LKI LESONIT p.o. - na vseh lokacijah, SLOVENSKE ŽELEZNICE - SEKCIJA ZA PROMET POSTOJNA, Železniška postaja Il. Bistrica, SGP PRIMORJE AJDOVŠČINA - Enota Il. Bistrica, MIKOZA, HIDRO - za potok Kozlek, VVO JOŽEFA MASLO - Trnovo (peskovnik in igrala), VVO JOŽEFA MASLO - Il. Bistrica (ograja), TRGOVSKO IN GOSTINSKO PODJETJE ILIRIJA (Triglav) in OBČINA ILIRSKA BISTRICA zaradi prometne neurejenosti. Komisija se bo sestala še dvakrat in sicer konec julija in konec avgusta, septembra pa bo razglasila najbolj urejene soseske, vrtove, balkone in poslovne stavbe.

Eden izmed najbolj ocenjenih vrtov. Upamo, da dodatna pojasnila niso potrebna.

DRŽAVNA SREDSTVA ZA DEMOGRAFSKO OGROŽENA NASELJA

Republika Slovenija je tudi letos pripravila razpis za pridobitev sredstev namenjenih za razvoj demografsko ogroženih območij in sicer za pospeševanje razvoja kmetij in dopolnilnih dejavnosti, ter za spodbujanje proizvodnje in storitev v drobnem gospodarstvu. V prejšnjih treh letih je v ilirskobistriški občini kredit iz omenjenega sklada dobilo 29 posameznikov s področja kmetijstva in 11 obrtnikov ter podjetij, skupaj pa so prejeli v treh letih nekaj več kot 28 milijonov tolarjev. Okvirna kvota za individualne zahteve v letošnjem letu je bila 13 milijonov tolarjev.

Predlog za pridobitev sredstev iz omenjenega sklada, ki ga je pripravil ilirskobistriški Sekretariat za gospodarstvo, je izhajal iz prepričanja, da imajo prednost tiste dejavnosti, ki so bistvenega pomena za občino. Tu gre predvsem za sodelovanje, oziroma kooperacije na relaciji obrtnik-podjetje in podjetje-podjetje, za dejavnosti, ki bi omogočile večje število zaposlenih in samozaposlitev, za ekološko sprejemljive programe (turizem - predvsem za povečevanje kuhinjskih kapacitet, plinifikacija, šiviljstvo, lesarstvo in vse ostale oblike čiste proizvodnje) in deficitarne dejavnosti. Vsem ostalim interesentom, ki potrebujejo sredstva za vzpostavitev drugačnih panog obrti ali podjetništva, pa je sekretariat priporočil prijavo na občinski razpis posojil za pospeševanje razvoja drobnega gospodarstva.

Na razpis se je prijavilo 19 individualnih interesentov za ureditev kmetijskih površin, od tega 9 za ureditev sadovnjakov (slive in jabolane), vendar nihče ni dobil priporočila, 9 za dopolnilne dejavnosti na področju kmetijstva (priporočilo je dobilo 7 prosilcev, gre pa predvsem za ureditev kmečkega turizma, nakup mehanizacije, gospodarskih objektov in širitve že obstoječih dejavnosti), 5 podjetij (3 priporočila) za širitev dejavnosti in nakup opreme od strojev, vozil, prostorov do adaptacij in 14 samostojnih podjetnikov, od katerih jih je 6 dobilo priporočilo.

PRAZNIK GASILSTVA V KNEŽAKU

90-letnico gasilstva so v Knežaku proslavili v nedeljo, 26. junija, tako, da je lepše ne bi mogli. Lep sončen dan je zbral na povsem preurejenem križišču ob prenovljenem gasilskem domu, novih gasilskih garažah, novi kapelici in svečano okrašenem odru nad tisoč domačinov in gostov, ki so želeli s svojo prisotnostjo počastiti lep gasilski jubilej in slovesnost ob praznovanju tretje obletnice samostojnosti naše mlade države.

Zaslužnima domačima gasilcema sta bili zaupani častni nalogi: Peter Tomšič je razvil nov društveni prapor, Jurij Kočevar pa je odprl nove garaže. Domači župnik, g. Janez Kržišnik je blagoslovil kip sv. Florijana, ki so ga kneški gasilci vzdali ob vходу v svoj gasilski dom, Jožica Kastelic pa je skupaj z dvema recitatorkama predstavila devetdesetletno zgodovino društva. Za prijetno petje sta poskrbela oba kneška pevski zbor: zbor "Kalc"

in Mladinski pevski zbor pod vodstvom Jožeta Tomšiča in Alojza Boštjanca za glasbene vložke pa je poskrbel za postojnska godba na pihala. Slovesnost se je zaključila z gasilskim nastopom veteranov - predstavitevjo gasilskih staro brizgalno, imenovano "pompa", ki jih tudi po 82. letih izneverila in nastopom izloških gasilcev z vajo na prostostoječi leseni postojnski godbi. Udeleženci proslave so s zanimanjem ogledali še posebno pripravljeno razstavo zgodovinskih dokumentov in gasilske opreme društva. Prav za to priliko so izvedli tudi razmeroma obsežno knjižično prehojeni poti kneških gasilcev posebno razglednico, na sami prireditvi pa je delovala tudi kneška postaja posebnim priložnostnim postojnskim dopisnicami. Slavje se je nato obglasbi nadaljevalo pozno v noč, jutranje ure. Kneškim gasilcem, ki so vložili v svoje društvo, gasilske objekte in čudovito pripravljeno in izvedeno proslavo ob visoki obletnici toliko in naporov, gredo iskrene čestitke. Kraj je vpet v gasilsko dejavnost - tako tudi ostane.

Vojko Čelak
Fotografiji: Emil Ma...

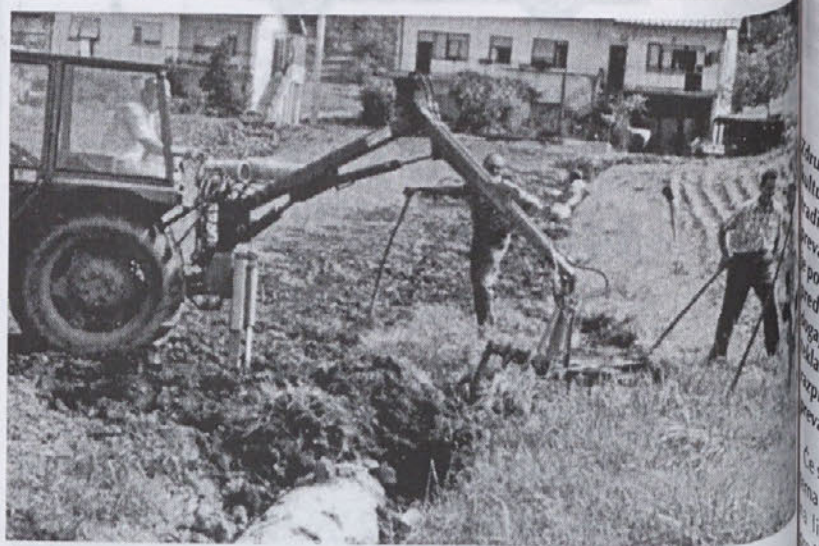
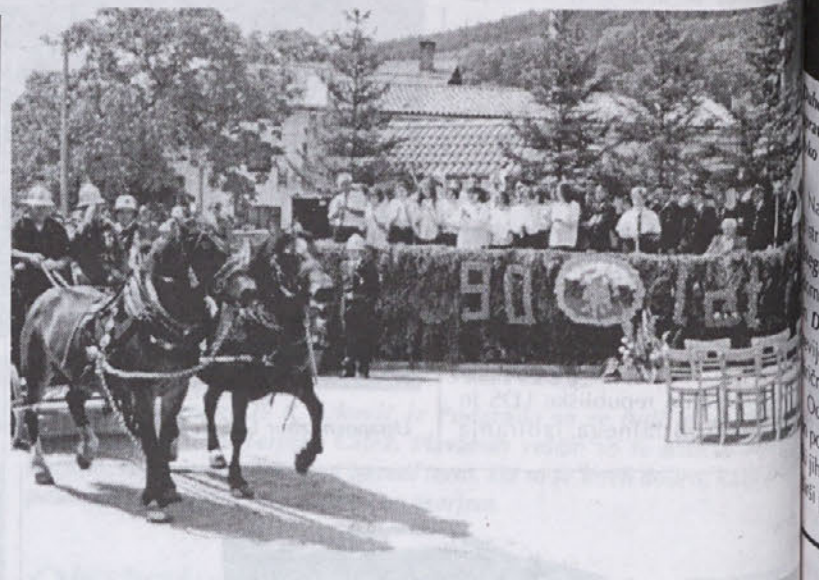
Svečani seji vodstva domačega društva v jutranjih urah je sledila osrednja prireditev z mimohodom gasilskih enot domačega, prijateljskih in sosednjih društev z vso gasilsko opremo in tehničnimi pripomočki ter gasilskimi vozili. Posebno zanimanje sta vzbudili stari ročni brizgalni zagorskega in kneškega gasilskega društva še iz časov stare Avstrije, ki se vedno delujeta. Pozdravnemu nagovoru Antona Delosta, društvenega predsednika, so sledili pozdravi podpredsednice Gasilske zveze Slovenije Marinke Cimpre, predsednika Občinske gasilske zveze Ada Muhe ter nagovor občinskega župana Staneta Prosenca.

KLIVNIK POSTAJA PRILJUBLJENO KOPALIŠČE

Le nekaj minut vožnje iz Il. Bistrice potrebujete do Klivnika, zgornjega umetnega jezera pri Zalčju, kjer se ob jezu vsak dan zbirajo predvsem mladi, ki se jim v zadnjem času radi pridružijo tudi kopalci iz sosednjih občin, tu in tam pa se pojavi tudi kako vozilo z italijansko registracijo. Včasih je imel podobno vlogo bistriški bazen, nekdanje najpomembnejše bistriško letovišče - Moščenška draga - pa zaradi cen, meje in še kaj drugega ni več tako vabljivo.

16 NOVIH STANOVANJ

Občina bo do prihodnjega februarja v stanovanjski soseski S-12 v Trnovem pridobila 16 stanovanj, tako da bo rešila le del potreb, saj je v Il. Bistrici še vedno okoli sto prosilcev za socialna stanovanja. Nekaj najhujših problemov bodo rešili tudi s pomočjo Ministrstva za obrambo, ki ima še vedno približno dvajset nezasedenih stanovanj.

DELOVNO V VRBICI

Krajani Vrbiče, vasi nedaleč od Il. Bistrice, so po večletnem počitku spet začeli urejati vasi. Letos bodo s prostovoljnimi delom vseh vaščanov uredili kanalizacijo v spodnjem delu naselja. Za 170 metrov kanalizacije bodo samo materialne stroške odšteli več kot 400.000 tolarjev. Po besedah Borisa Čelaka, predsednika vaške skupnosti, krajani razmišljajo tudi o izgradnji avtobusne postaje, ki jo nujno potrebujejo, zanjo pa bodo poiskali finančno pomoč pri občinskih organih.

Tekst in fotografija: Petar Nikolčič

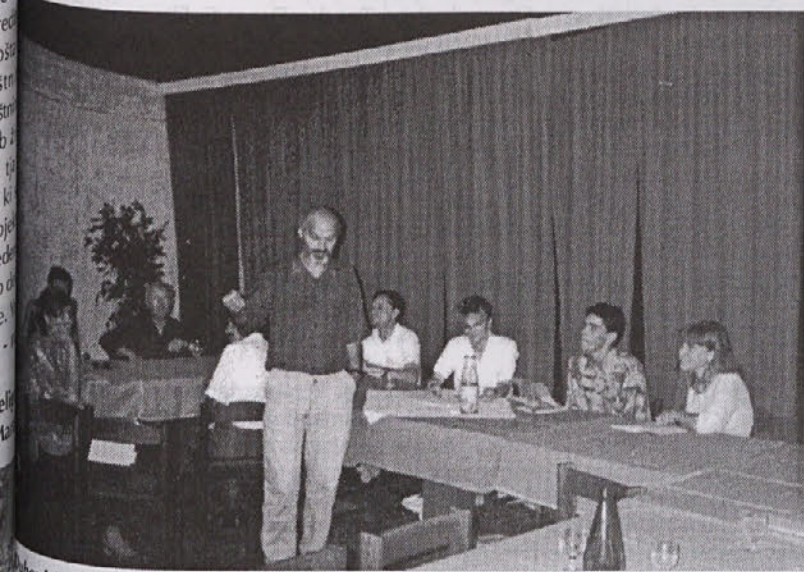
Na tej strani bi moral biti objavljen intervju z dr. Igorjem Muševičem, dobitnikom svetovne nagrade Glenna Browna za doktorsko disertacijo s področja tekočih kristalov. Z njim sem se pogovarjal konec junija, ko je bil na kratkem obisku v Il. Bistrici, zaradi pomanjkanja časa in letnega dopusta izdajatelja časopisa pa intervju ni bil avtoriziran. Obljubo bralcem bomo poravnali v eni izmed prihodnjih števil. B. Z.

KULTURA

Veliki načrti Literarnega društva Il. Bistrice
NOVA ŠTEVILKA STOPINJ

Literarno društvo Ilirska Bistrica izdaja svojo revijo že dvanajst let. V četrtek, 19. junija, je predstavitev 6. številke Stopinj v Hotelu Turist vodila predsednica društva Damijana Logar, uredniški odbor (Helena Pirih - Rosa, Ivko Spetič - Magajna in Manica Klemenc) pa je k sodelovanju pritegnil tudi bistriškega slikarja Srečka Srebota, ki je prispeval naslovnico in ilustracije. Predstavitev so s pevskimi izvedbami popestrili člani Kvarteta bratov Boštjančič.

Prva je kazalo, da bodo nove Stopinje, razdeljene so na poezijo, prozo, zapise in prevode, revija mladih, ki si ne upajo objavljati drugje, uredniški odbor pa je presenečen, ko so se s svojimi prispevki oglasili nekateri že uveljavljeni literarni avtorji, ki imajo za seboj že nekaj izdanih knjig (Frane Tomšič in Boris Jukič iz Nove Gorice, Jolka Milič iz Sežane). Posebnost šeste številke je v tem, da so se skupaj na enem mestu znašli avtorji, ki se iščejo svoj lastni izraz in pravo identiteto v literarni družbi z že uveljavljenimi. Uredniški odbor namerava ohraniti doseženo tudi v novi številki in vzpostaviti stike s slovenskimi pisatelji iz Italije in z Reke, tako da bi Stopinje postale mednarodna literarna revija.

Na literarnem večeru so se predstavili tudi nekateri avtorji: Suzana Lovec iz Il. Bistrice, dijakinja postojnske gimnazije, Vojko Škapin iz Vrabc pri Sežani, Jože Škafar s Prema, Ivko Spetič - Magajna in Robert Grošelj iz Il. Bistrice, Boris Jukič, avtor erotične pravljice Micika, ali si bila v kamrici?, je prisotne predstavil v sproščen smeh. Od desne sedijo: Suzana Lovec, Robert Grošelj, Damijana Logar, Ivko Spetič - Magajna, Jože Stegu in Frane Tomšič.

Na literarnem večeru so se predstavili tudi nekateri avtorji: Suzana Lovec iz Il. Bistrice, dijakinja postojnske gimnazije, Vojko Škapin iz Vrabc pri Sežani, Jože Škafar s Prema, Ivko Spetič - Magajna in Robert Grošelj iz Il. Bistrice, Boris Jukič, avtor erotične pravljice Micika, ali si bila v kamrici?, je prisotne predstavil v sproščen smeh. Od desne sedijo: Suzana Lovec, Robert Grošelj, Damijana Logar, Ivko Spetič - Magajna, Jože Stegu in Frane Tomšič.

Na literarnem večeru so se predstavili tudi nekateri avtorji: Suzana Lovec iz Il. Bistrice, dijakinja postojnske gimnazije, Vojko Škapin iz Vrabc pri Sežani, Jože Škafar s Prema, Ivko Spetič - Magajna in Robert Grošelj iz Il. Bistrice, Boris Jukič, avtor erotične pravljice Micika, ali si bila v kamrici?, je prisotne predstavil v sproščen smeh. Od desne sedijo: Suzana Lovec, Robert Grošelj, Damijana Logar, Ivko Spetič - Magajna, Jože Stegu in Frane Tomšič.

Osmo srečanje primorskih književnikov na Premu
KAKŠEN NAJ BI BIL PREVOD
LITERARNEGA DELA?

Združenje književnikov Primorske je v sodelovanju z ilirskobistriško Zvezo kulturnih organizacij v nedeljo, 19. junija, na Premskem gradu priredilo tradicionalno srečanje primorskih književnikov. Predsednica Zdrženja in prevajalka Zora Tavčar iz Trsta ga je letos zasnovala nekoliko drugače. V goste povabila nekatero znane slovenske literate, literarne kritike in teoretike, ki so pred poslušalce razgrnili svoje poglede na trenutno in preteklo literarno prevajanje, glavna tema letošnjega srečanja pa je bilo prevajanje. Čeprav je beseda o prevajanju iz italijanščine v slovenščino in obratno, se zdi, da so se prevajalci dotaknili večnih dilem okoli prevajanja, ki spremljajo vsakega prevajalca iz kateregakoli v katerikoli jezik.

Če so bili problemi prevajanja glavna tema srečanja, Združenje ni pozabilo na literaturo. Dr. Boris Paternu je predstavil svoje poglede na pesniško delo Edvarda Kocbeka iz še objavljenega eseja. Govoril je o univerzalnosti tematike Kocbekove poezije, njeno vpetost in nezajezenost celotno zgodovinsko dramo našnjega časa pa je parafraziral z besedami mislijo Friedricha Nietzscheja: "Umetnost, predvsem umetnost, imamo zato, da ne bi umrli od resnice". Literarni kritik Matej Bogataj je pregledno in zgoščeno predstavil sedemdeset let do danes. Kljub velikim razlikam med avtorji, ki se spregajajo k iskanju avtopoetik, je

ugotovil, da je posnemovalno načelo tisto vezivo, ki še vedno družijo preteklo in sedanjo prozno ustvarjalnost, le odraze sveta mlada literarna generacija išče na drugačne načine.

O tem, kakšna je pravzaprav vloga prevajalca v njegovem težkem, zahtevnem in pomembnem delu, je bilo napisanega že veliko. Kaj lahko prevajalec stori iz originalnega zapisa? Lahko ga enostavno prevede in pri tem zavestno pozabi na lepoto jezika, lahko ga prepesni na umetniški način in s tem postane soavtor literarnega dela, lahko nas zavede in prevara, lahko ga prikroji na sto možnih načinov, pa vendar nikoli ne bo istoveten z originalom. O vsem tem je razpravljala Jolka Milič iz Sežane, ki je probleme prevajanja

GAŠPERŠIČEVE KRAJINE

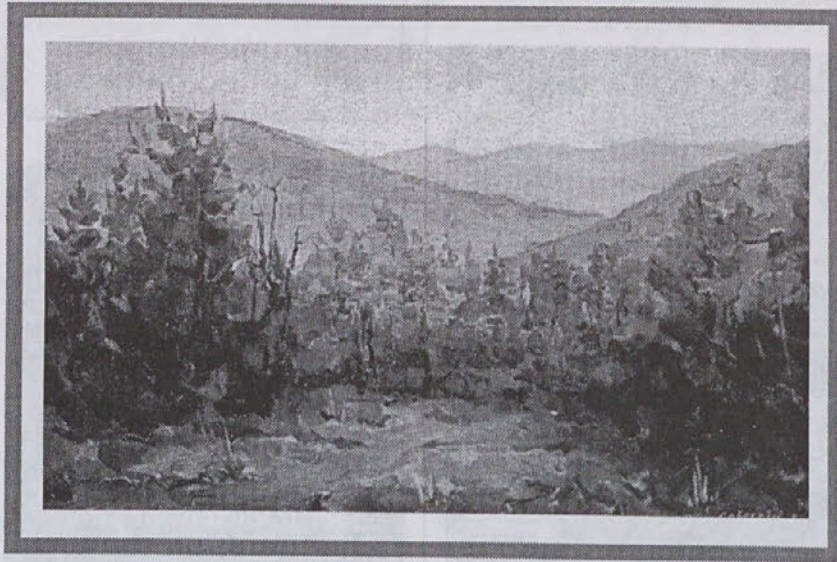
Slikar Danilo Gašperšič nas na svoji razstavi v Galeriji na Vidmu obdarja s svojimi najnovejšimi slikarskimi deli, motivi: Bistriška dolina, Prem, gozd, kras, Cerknjsko jezero.

Krajinar, ki se nam predstavlja z veliko senzibilnostjo namešča na svoja platna svoje zlate in srebrne svetlobe z niansiranostjo redkega umetnika, ki pozna dobro pravilo, da je moč v niansah. Danilo Gašperšič, po poreklu s Prema, kjer mu je lepota globine, daljine in barv bila vedno pred očmi, je s pedagogi Kumarjem, Rajkom Slapernikom, Petričem in Robovo šolo razvil svoj talent do skoraj perfekcionističnega krajinarskega upodabljanja, njegova sposobnost je v dojemaju svetlobe in v barvni kompoziciji. V slikah odseva temperamentnost in odločnost, kljub temu pa dosega lirčnost in intimnost redkega slikarskega mojstra. Razsežnost med prvimi, drugimi in poslednjimi plani je zmožnost, ki je pri Gašperšiču dozorevala v mnogih letih opazovanja in dela. To dolgo pot Gašperšič nadaljuje s spoznanjem širokopoteznosti, ki pojačuje neposredno odnos ustvarjalca in gledalca, preciznost njegove zabeležbe pa je vedno bolj sugestivna. Kompozicije so vedno dognane in prostor mojstrsko podan. Kontrasti, čeprav naglašeni, so omiljeni z niansami neslutnih razsežnosti. Nič ni robato, niti izrezano, krajine dihajo svojo pravo atmosfero in vzdušje.

Danilo Gašperšič nas s svojimi deli popelje na skalnati hrib ali ob vode Cerknjskega jezera v doživljen prostor prefinjenega opazovalca in upodobljevalca.

Pavel Žnidaršič

Danilo Gašperšič se je rodil 8. junija 1937 leta na Premu. Je slikar samo-uk. Slikati je začel že zelo zgodaj in imel svojo prvo samostojno razstavo leta 1959 v Danilovgradu v Črni gori. Slikarsko se je izpopolnjeval pri akademskem slikarju Dušanu Petriču in v slikarski šoli Ivana Roba. Živi in dela v Ilirski Bistrici. Udeležil se je večjega števila skupinskih razstav, v zadnjih letih pa je samostojno razstavljal v Domu na Vidmu (1991), v Splošni banki Koper (1991) in v Mali galeriji v Sežani (1992). Krajine, razstavlja ene v Galeriji na Vidmu, so nastale v zadnjih treh letih. Razstava bo odprta do 25. julija, ogledate pa si jo lahko vsak dan od 10. do 12. in od 16. do 19., v nedeljo pa od 15. do 18. ure.

Kraški motiv, olje na platnu, 1994.

ponazorila z vprašanjem, kaj je v resnici rekel Jezus Kristus in kaj njegovi prevajalci. Med poslušalce je lastnoročno razdelila literarni kviz z lažjo in težjo varianto za reševalce z one in te strani meje. Prevajalske dileme so vsaka na svoj način poskušale pojasniti tudi ostale tri razpravjalke. Patrizia Vascotto, Tržačanka, ki je nekoč odkrila, da v mestu živijo pripadniki drugega naroda, se je naučila slovenskega jezika, da bi spoznala tudi Italijanom nepoznano kulturo in segla v svoje obmejne korenine. Obsežno in

kvalitetno prevajalsko delo zamejskih Slovencev, ki velikokrat igra bistveno vlogo pri posredovanju kulturne izmenjave med Slovenci in Italijani z vsemi prevajalskimi zagatami, sta predstavili profesorici Marija Cenda in Diomira Fabjan Bajc.

V kratkem premoru so otroci iz begunskega centra Trnovo v Kettejevi spominski sobi predstavili svoje pesmi, srečanje pa se je zaključilo z literarnim večerom. Svoja dela so prebrali: Saša Vuga, Matjaž Kmecl, Edelman Jurinčič, Jani Virk, Danilo Japelj, Maja Vidmar, Damijana Logar in Marjan Vitez.

Maja Vidmar iz Nove Gorice na literarnem večeru bere svoje pesmi.

Nova pričevanja o bogati kulturno-zgodovinski dediščini

IZŠEL JE 4.
ZVEZEK
BISTRISKIH
ZAPISOV

V sredo, 8. junija, so člani Društva za krajevno zgodovino in kulturo v prostorih Osnovne šole D. Ketteja pripravili predstavitev IV. zvezka Bistrških zapisov - zbornika, ki poskuša že od leta 1980 nameniti življenju v preteklosti več pozornosti in poglobiti znanje o kulturni in materialni zapuščini na Bistrškem. Od izida III. zvezka je preteklo pet let. Nova številka je obsežnejša, bolj raznolika in vsebinsko bogatejša.

Tomo Šajn, predsednik Društva za krajevno zgodovino in kulturo, je trem častnim članom podelil listine. Ob visoki življenjski obletnici jo je prejel dolgoletni predsednik društva Franc Munih, poznan kot vsestranski kulturni delavec v občini, posthumni listini pa so prejeli svojci Viljema Kindlerja in Draga Karolina.

bistrški
zapisi
4

ilirsko bistrica 1994

Četrto številko Bistrških zapisov začena dr. Vlado Valenčič s prispevkoma Narodopisni drobci iz začetka 19. stoletja in Časopis "Novice" o naših krajih. Vojko Čeligoj je raziskoval pomen zlate ladjice v grbu Ilirske Bistrice, Salvator Žitko pa Razvitje prapora Sokolskega društva v Il Bistrici leta 1909. Kratko kroniko Košomatovih (Žnidaršičevih) je prispeval dr. Ivan Ogorelec, s slikarskim opusom Toneta Kralja na območju Il. Bistrice se je ukvarjala Irena Santoro, domačin Ludvik Kaluža je raziskoval govorico na Ratečevem Brdu, Peter Kovačič - Persin je osvetlil lik preminulega pesnika, misleca in prevajalca Vilija Steguja, dr. Janez Bogataj, Vojko Čeligoj in dr. Rajko Pavlovec exlibris Hinka Smrekarja za Edvarda Bubniča, dr. Rajko Pavlovec je obdelal gline v okolici Male Bukovice in Kosez, prispeval pa je tudi sestavek o Brkinih v miniaturi knjižici, ki jo je izdelal Károly Andruskó, demografske značilnosti ilirskobistriške občine pa je obdelal mag. Ivan Valenčič.

DOMAČE SLEDI V TUJIH GORAH

BOJANOVA SMOLA V HIMALAJI - VELIK USPEH V CENTRALNIH ALPAH

Alpinist Bojan Počkar s Prema je s svojima plezalnima tovarišema Tadejem Golobom in Štefanom Mlinaričem konec aprila letos poskušal zaman preplezati načrtovano in še nepreplezano smer v jugozahodni steni 6441 m visoke himalajske gore Hiunchuli, ki leži v področju skupine Annapurn.

Gosto poraščeno in prepadno področje jim je branilo dostop do stene. Če bi vztrajali, bi jih v dolino prisililo pomanjkanje denarja in časa, zato so se odločili za dostopnejši cilj - 1800 m visoko severozahodno steno iste gore, ki tudi še ni bila preplezana. Žal so jih tudi tokrat spremljala presenečenja in nove težave. Tabor so postavili v višini 4200 m. Že prvo noč je začelo snežiti in je nepretrgoma snežilo sedem dni. V dvajsetih dneh bivanja v bazi je snežilo kar 15 dni. Osemkrat so poskušali naskočiti steno in vsakokrat odnehali. Grebeni napihanega snega v steni so jim preprečevali uspešno napredovanje. V enem takem poskusu so za 300 m stene potrebovali kar 14 ur trdega plezanja. Pred grozečimi snežnimi plazovi in padajočim kamenjem so se morali vrniti v bazo. Tudi ponovni poskus, 1. maja, je bil neuspešen, ekipo pa so spremljale tudi zdravstvene težave. Gora jih pač ni hotela, kot rečejo alpinisti. Sredi maja so se vrnili domov.

Nemirni duh pa je Bojana Počkarja že v juniju znova zvalil v stene Centralnih Alp, tokrat s tolminkim alpinistom Petrom Mežnarjem. Njun cilj je bil doseči 4165 m visoki BREITHORN po severozahodni, še nepreplezani steni, ki se je zaradi zahtevnosti alpinisti že desetletja izogibajo. Tokrat je Bojanov podvig vendarle spet pospremila tudi alpinistična sreča. Gori sta se s Petrom približala po italijanski strani. Potem ko sta prepeščila pot od izhodiščnega mesta Cervinie (2050 m) do Plato Rose (3500 m) in do kočice Gandegg (3020 m), sta 26. junija ob petih zjutraj vstopila v zasneženo in poledenelo steno. 1250 m visoka stena ima naklon od 50 - 80 stopinj, zahtevnost stene pa ima oceno ED-, VI-, 80/55-60 stopinj. Devet raztežajev sta se varovala, ostalo sta plezala prosto, kar jima je omogočalo hitrejši vzpon. Vrh stene sta dosegla po devetih urah čistega plezanja. Novo prvenstveno smer sta simbolično imenovala "KARANTANSKA". Po strokovnem mnenju je prav ta smer v Breithornu najtežja.

Bojanu Počkarju in njegovim alpinističnim tovarišem za plezalne uspehe v Himalaji in Centralnih Alpah priskrbo čestita tudi uredništvo "SNEŽNIKA".

Po severozahodni steni Breithorna (4165m) poteka nova "Karantanska" smer - uspeh Bojana Počkarja in Petra Mežnarja. Vršno piramido Matterhorna v ozadju zakriva oblak.

NOVOSTI V KNJIŽNICI

Leposlovje za odrasle
Burnett, F.: Skrivni vrt; Pevec, M.: Marija Ana.

Strokovna literatura za odrasle
Ballhausen, J.: Otroška duša je ranljiva; DAN PREJ; Fink, G.: Sanje - simbolna govornica sanjskega sveta; Gürtler, H.: Joj, šola: resnost življenja?; Lemesurier, P.: Nostradamus naslednjih 50 let; Levine, R.: Branje z dlani; Luban, B.: V sožitju s stresom; Lynton, N.: Zgodba moderne umetnosti; Minelli, A.: Slikovna enciklopedija živali; Naš otrok je alergičen; Rupel, D.: Čas politike; Russell, S.: Tao - erotična masaža; Schuster, C.: Otroška vprašanja ne poznajo tabujev; Swedenborg, E.: Nebesa in pekel.

Leposlovje za mladino
Andersen, H. C.: Snežna kraljica; Kipling, R.: Pogumni kapitan; Rotman, G. T.: Bratec Branko in sestra Mica; Rotman, G. T.: Kralj debeluh in sinko debelinko; Velthuijs, M.: Zaljubljeni žabec.

Športna zveza in Planinsko društvo Snežnik organizirata že 20. POLETNI POHOD NA SNEŽNIK. Prireditev bo v nedeljo, 14. avgusta, in bo povezana z 80-letnico izgradnje kočice v Črnem dolu. Poleg pohoda na Snežnik bomo pripravili tudi tradicionalne športnorekreativne igre za vse udeležence.

KAKO POSTATI EVROPEJEC IN OSTATI SLOVENEK

Tema, ki vam jo bom serviral ob koncu letnega prvega polčasa, drage spoštovani bralci, bom baziral na strogo scientistični podlagi, vendar se bom poskušal spoprijeti s tem, da bo njena implikativnost ostala na najvišjem nivoju. Čeprav je narava problema rešljiva samo interdisciplinarno, jo bom osvetlil parcialno, t.j. z aspekta učenja tujih jezikov - temeljnega elementa komunikacijske kompetence in sistematsko bom predstavil nekaj jezikov, njihovih prednosti in pomanjkljivosti. Obdelal bom svetovne jezike in jezike naših bivših narodov. V tem kontekstu bom obravnaval enakovrno tudi slovenski jezik.

1. Angleški jezik. Angleško angleščino govorijo Angleži v Angliji. Je njihov aboriginov. Govori ga tudi lord Owen. Njegovo plačo, ki jo dobijo za organiziranje tujih narodov, bom zahteval jaz, ker sem za mir v Bosni in Hercegovini veliko več kot on. Naredil sicer nisem nič, on pa še manj. Podskupina: ameriška angleščina. Omenjeni jezik je podlaga za koloniziranje konzumentov TV in medijev po celem svetu, predvsem pa na starem kontinentu. Naša mularija dobro obvlada del jezika, ki je povezan z erotično vsebino (glej grafite po Bistrici). Euroangleščina Razumejo jo vsi razen Angležev. V "obtok" jo je spravila švedska glasbena skupina Abba. Čez 100 let se jo bodo začeli učiti tudi Angleži.

2. Italijanski jezik. Jezik petja. Zelo primeren za pisanje Divine commedie. Najbolj izhajajo predvsem iz "čudnega" prevajanja: Il. Bistrica = Villa del Nevoso, Mosca = Mosca. Nedoslednosti: Draga (kraj pri Trstu) = Draga S. Elia in ne Cara = Cara. Pridejo Italijani k nam z nekoliko bolj ambicioznimi načrti lahko pričakujemo Kuteževo = Cuteggevo di sopra, ali kaj podobnega. To se ne bo zgodilo. Številni Martini dejal, da je naslednjih 200 let pričakovati sistematično ponavljanje starih da Italija ne bo zahtevala vzhodne obale Jadrana.

3. Nemščina. Prvo lekcijo tega jezika vam ponudi Vinko Šimek, ko po TV Mladini pozdravi številko 306/86 iz Graza (306 pomeni 306. različni Avstrijci) ustanovljeno leta 1986 v Gradcu), s pozdravom Herzlich willkommen nastopajo pri Fritzih in Franzih naše kopije istega ansambla, recipročnost ne pozdravi jih le napis Zupan na harmonikah. Nemščina je primerna za vse "gothic" izvedbe. Najlepša so nemška ženska imena Brunhilda, Kunigunda, Ingeborg, Hildegard. Jezik ni primeren za učenje tistih, ki imajo slab splošni VEREINSMANNSCHAFTSMEISTERSCHAFT je ena izmed njihovih povprečnih dolгих besed.

4. Jezika Madžarov ne morem obdelati, ker poznam samo nekaj njihovih pojmov: Czardas, Ferencz Liszt, kolbas, salama, Balaton, Budapest, Nep stari Magyarorszag, Pepermint, Kino, tokay in Hungarokamion. Ne znam niti prebrati ne šteti do deset, kar je osnovno za spoznavanje tujega jezika.

5. Hrvaščina izhaja iz hrvaškosrbskega jezika, ki ni bil hrvaški jezik. Vse je popravilo 40% novih besed, vzeti iz starega dubrovniškega jezika in iz neke davne preteklosti. Primeri neocroatizmov: policaj = murjak, opozicija = opozicija, telefon = brzoglas, helikopter = zrakomlat, Tonči Vrdoljak = gromobran (strelni dr. Tuđmana), Ksenija Urličič = Ksenija Urličič, Santa Barbara = Santa Barbara.

6. Češki jezik je jezik prihodnosti na Balkanu. Glede na horde, ki v teh dneh potujejo skozi Il. Bistrico, je pričakovati, da bodo naselili prazen prostor, ki bodo zapustili Hrvati, kajti pol jih bo postalo Evropejcev, pol pa Mediterancev. Tudi Karadžićevci zahtevajo kos morja, čeprav ne znajo loviti rib. Tudi oni bi postali Sredozemci. Če bodo "zbrisali" še Grki, je zares pričakovati selitve naroda.

7. Srbski jezik je nastal iz srbohrvaščine. Spremembe so skoraj neopazne, naj jih je pri osebnih imenih: Jugoslav je postal Srboljub ali Vojislav ... Zelo pogosto ime je Ratko (ne vem ali je koren besede ratko rat (vojna) ali rad (delo)). Primeri: 1. Ratko Mladić je mladenič, ki ljubi lokalno vojno, ne svetovne; 2. R. Mladić je mladenič, ki zelo rad dela ... Je pa srbski jezik jezik novokomponovane muzike, mitologije in nekoliko manj zgodovine.

8. Slovenščina je jezik vina in drugih radosti. Ko sem si nekoliko bolj podrobno ogledal enega redkih tisočakov iz moje denarnice, sem se "zapičil" v Preserenov nos. Je lep kot tepka. Ob tej sliki si ni težko pričarati pivskih sposobnosti največjega slovenskega poeta. Knjižna slovenščina je jezik, ki ga obvlada 0,001% Bistričanov, približno enako število Šembijcev in 0,0001% Ljubljancev. Pomanjkljivost gostišče, kjer pripravljajo jedi iz špagetov se imenuje špagetarija. Gostilni specialitetami iz svinjskega mesa je potemtakem svinjarija. Če gremo na pridelimo do kozlarije. Ker sem že omenil špagete: še naprej kupujte italijanski špagete, ker ostane trda tudi po dveh urah kuhanja. Temu se reče "pasta al dente". Tudi Šembije sem omenil. Naj dodam, da bodo verjetno postale občinsko sredstvo saj zelo spominjajo na Brasília, Sankt Petersburg ali podobna "umetna" zgradba mesta. V Šembijah so namreč naredili krasno mestno cesto. Mesto bodo zgradili pozneje.

Po branju tega prispevka, pravzaprav kašipota, ki vas bo usmeril k pravi izbiri, vam želim veliko užitek ob učenju jezikov. Zelo na kratko bom k ostalimi temi dodal še nekaj podatkov, ki so posredno tudi povezani z našo evropeizacijo. Gre za klasifikacijo obiska javnih ustanov in prireditev na podlagi kvalitativnih in kvantitativnih pokazateljev. V preteklem obdobju so bile najbolj obiskane: 1. nogometne tekme, 2. davkarija, 3. plaža na Klivniku, 4. okolica bazena, 5. gostišča v bližini bazena, 6. dom zdravja - laboratorij (slednji predstavlja muzej modernih aparatov, savno in še kaj drugega, vse na 1,26 kvadratnega metra površine), 7. urad za delo, 8. Primorska poje, 9. Janezovi dnevi '94. Najmanj obiskovalcev: 1. seja bistriške skupščine, 2. literarni večer avtorja, ki ni Bistričan ali bistriškega porekla, 3. koncert umetnika, ki ni iz Bistrice in ni bistriškega porekla.

Lepe počitnice vam želim vedno bolj vs in vse manj svoj D. B.

UREDNIŠTVO: Bazoviška 40
66250 Il. Bistrica

NAROČILNICA

ime in priimek

se naročam na časopis SNEŽNIK.
Prosím, da mi ga pošiljate na naslov:

V _____, dne _____

Podpis: _____

PLANINSKA POLETNA VABILA

Sobota, 20. avgust

IZLET NA HAFNER (3085 m)
v Avstriji vodi Hinko Poročnik.

Četrtek in petek, 1. in 2. september

IZLET NA TRIGLAV (2864 m)
vodi Hinko Poročnik.

Nedelja, 11. september

"POHOD BAZOVIŠKI JUNAKI"

po okolici Bazovice v spomin na bazoviške žrtve,
vodi Vojko Čeligoj.

Nedelja, 11. september

Izlet na osrednjo proslavo ob DNEVU SLOVENSkih
PLANINCEV
vodi Janez Žibert.

Nedelja, 19. september

SPOMINSKI POHOD NA UČKO

Izlet mladih planincev vodi
Igor Primc in Boštjan Rolih.

KOČA NA VELIKEM SNEŽNIKU, 1796 m, je odprta in oskrbovana vsako soboto in nedeljo, v avgustu pa vsak dan. Možnost prenočevanja do 25 oseb. Pokličite mobilni telefon na Snežniku 0609/615-356, ali oskrbnico na domači naslov: Majda Ferlež, Jasen 15/a, 66250 Il. Bistrica, tel. 067/82-363!

PLANINSKI DOM NA SVIŠČAKIH, 1242 m, je odprt vsak dan, razen ob torkih. Na voljo vam je 45 sedežev v restavracijskem prostoru in 20 ležišč. Večje skupine naj se najavijo na naslov: Anica Pipan, Maistrova 11, 66250 Il. Bistrica, tel. 067/82-005 ali Katja Novak, tel. 067/42-102. Mobilni telefon v planinskem domu ima številko 0609/613-601.

KOČA NA KOZLEKU, 997 m, je odprta vsako nedeljo. Dežurajo člani Planinske skupine Podgora. Pokličite Marjana Proseno v dopoldanskem času, tel. 067/41-341!

Informacije in prijave v DRUŠTVENIH PROSTORIH PD SNEŽNIK Il. Bistrica,
Bazoviška 8, tel. 067/81-552, vsak torek med 17. in 19. uro (vplačila članarine,
knjižnica, dogovori).

STARE SLIKE PRIPOVEDUJEJO

NAPLANINE, NA PLANINE ...

Naš Snežnik s svojim izjemno razglednim vrhom, Planincem, Udnikom, Orlovičo in drugimi vrhovi, bogastvom cvetja, nenadnimi srečanji z gozdnimi živalmi, obširnimi gozdovi, tihimi jasami in gozdnimi dolinami kot so Črni dol, Mašun, Gomanci, Grčavec, Padežnica in Sviščaki, pa tudi z mnogimi kraškimi pojavi in številnimi skrivnostmi, pomeni mladim izreden izziv in vabilo. Tako je danes in tako je bilo nekoč.

Današnja fotografija skupine mladih Trnovcev in Bistričanov je bila posneta pred več kot pol stoletja, natančno 13. julija 1941. To je bil verjetno zadnji skupinski izlet na domače planine fantov in deklet v cvetu mladosti, saj so redki ostali dvajset ali kakšno leto več. Mladostno razpoloženi, s petjem in harmoniko, oblečeni s planinskim cvetjem in prešernimi predrznostmi do osovraženih oblastnikov, so pod Snežnikom preživeli nepozaben in neponovljiv dan. Neponovljiv. Sledil je čas štiriletne krvave vojne, ki ni bil več naklonjen ne našim pohodom na Snežnik, ne mladostni radoživosti. Skupina se ni zbrala nikoli več. Vojna leta so mnoge razpršila po svetu, nekateri pa so postali celo vojna žrtev.

Skupina fantov z dekletoma Anico in Kristino, pa "Čežom" z njegovo harmoniko, se krenila proti Snežniku še prejšnji večer. Nameru, da dosežejo vrh Snežnika, so pred dopoldne drugega dne opustili, saj so popotni počitki, spremljani s harmoniko in glasnim petjem slovenskih pesmi, postajali vse daljši in daljši. Za cilj svoje poti so si izbrali skrito gozdno dolino. Nabrali so planinskega cvetja, ki ga je bilo v okolici in si z njim okrasili klobuke in gumbnice. Za spomin so se postavili pred domo Edvina Tomažiča, njihovega vrstnika iz Bitnje. Vrnili so se po številnih izletih čez Kuteževsko goro do Podgraj v dolini.

Franc Jagodnik in Peter Peterlin, udeleženca tega izleta, se živo spominjata mladostne predrznosti v Podgrajah. V vaški gostilni so si privoščili daljši postanek pri slovensko pesmijo ter harmoniko izzivali skupino fašistov, ki so bili v sosednji Bitnji. Jule Simončič je na presenečenje vseh potegnil iz nahrbtnika slovensko zastavo in pravcato pištolo, s katero je mahal proti "nevarnim gostom". Njegova slovenska duša mu očitno ni dala miru. Po vsem tem se je nato vse skupini zelo pridilo domov.

Izlet na Snežnik in dogodek v Podgrajah je dobil še nenačrtovan zaključek. Na današnja fotografija je bistriški fašistični oblastnik čez nekaj dni namagala odkriti "rušilce javnega reda" v Podgrajah. Na srečo pa razen obilice udarcev in groženj ni bilo drugih posledic.

Vojko Čeligoj

Skupina mladih Trnovcev in Bistričanov na planinskem izletu. Z leve stojijo: Rude Kopriva, Pudarjev, Lado Kocijan, Franc Pugelj - Kusov, ?, Slava Benc - Štucmanova, Marijan Gredelj - Godnov in Jule Simončič - Urščov; v sredini sedijo: Franc Gärtner - Baronov, Peter Peterlin, Kristina Kastelic iz Jasena in Franc Jagodnik - Čežo (Orajtov) z obvezno harmoniko, spredaj pa sedita ? in Andrej Samsa - Janko Škudov. Avtor simpatične fotografije, ki ji gotovo ne manjka estetskih in kompozicijskih vrednosti je bil Edvin Tomažič. Janko Ludvetov, izučen fotograf iz Trnova. Fotografijo je za objavo odstopil Janko Škudov.

JANKO SAFTIČ IZ JELŠAN - PRVI UPORNIK PROTI ITALIJANOM

Tragična smrt Janka Saftiča iz Jelšan, ki so ga karabinjerji ubili po hudem spopadu na božično vilijo leta 1919, je nenavaden dogodek za ta čas, saj na Primorskem redko zasledimo kaj podobnega. Za razumevanje okoliščin, ki so pripeljale da Saftičeve smrti, moramo nekoliko osvetliti čas po koncu I. svetovne vojne. Znano je, da je Kraljevina Italija na začetku svetovnega spopada leta 1914 nihala med obema vojskujočima stranema, antanto in centralnimi silami z namenom, da bi iztržila čimveč ozemlja. Rezultat take politike je bil tajni londonski sporazum, v katerem so antantne sile (Anglija, Francija in Rusija) leta 1915 obljubile Italiji med drugim tudi Slovensko primorje in Istro, če bo vstopila v vojno na njihovi strani in odprla novo fronto. Italija je to zahtevo kmalu uresničila in začela spopad z Avstro-Ogrsko ob reki Soči. Italijani so sicer doživeli na bojišču hud poraz, vendar so vojno končali na strani zmagovite antante. Konec oktobra leta 1918 je Avstro-Ogrska razpadla, Italijani pa so že na začetku novembra z vojaškimi enotami zasedli obljubljeno ozemlje na zahodu Slovenije. Tako so prišli tudi v naše kraje. Mednarodnopravno sicer to ozemlje še ni bilo njihovo, vendar so ga zasedli z vojsko in karabinjerji ter vzpostavili svojo upravo. Tako kot po vsej Primorski in Istri, so tudi v Jelšanih namestili številne vojake, ki so prebivali po hišah in senikih. V zgradbi posojilnice in hranilnice ob jelšanski cerkvi so uredili karabinjersko kasarno. Tu je bil tudi začasen zapor. V tem času so bili Italijani (Lahi) zelo nepriljubljeni, saj so veljali za tuje okupatorje. Čeprav so si poskušali pridobiti naklonjenost med prebivalstvom z brezplačnim razdeljevanjem hrane, je bil, vsaj na začetku, odpor proti njim zelo močan. Med ljudmi, ki so kazali izrazito nenaklonjenost do Italijanov, je bil tudi tragični junak naše zgodbe, Janko Saftič, po domače "Katinin", iz Jelšan št. 27. Saftič, rojen leta 1900, se je kot avstro-ogrski vojak boril na vzhodni fronti, v Rusiji. Tu so ga Rusi zajeli, domov pa se je vrnil marca leta 1919. Že kot vojak je veljal za izrazito protiitalijansko nastrojenega mladeniča. Poznejši dogodki so pokazali, da je bil nevsakdanji človek, drzen in razborit. Posebej ga je motilo obnašanje italijanskih vojakov, ki so po svoji navadi poskušali dvoriti dekletom, tudi Jankovim sestram in jih vabiti na plesne zabave v prostore omenjene karabinjerske postojanke. Po enem izmed incidentov so Saftiča zaprli skupaj z osmimi fanti, vendar mu je uspelo pobegniti. Odtlej je postal najnevarnejši upornik, ki so ga italijanske oblasti preganjale vse do tragične smrti 24. decembra 1919. Pričujočo zgodbo povzemamo iz zapiskov pokojnega Draga Grlja, dobrega poznavalca razmer v Jelšanih in okolici.

Takoj po prihodu so pričele italijanske vojaške oblasti zapirati vse fante, ki so bili v avstro-ogrski vojski in so se vrnili domov. Naši ljudje menijo, da so to počeli zaradi tega, ker so hoteli prikazati čimveč ujetnikov. Fantje v Jelšanih so se temu uprli. Med njimi je bil posebno izrazit upornik prav Janko Saftič, ki se ni pustil ujeti in je na nasilje italijanskih vojakov in karabinjerjev odgovarjal z ogorčenimi protesti in nastopi. Odšel je v hosto, si pripravil skrivni bunker v Jelšanskih brdih (v "Mrzljeku") in tam prebil skoraj eno leto. Sestra Angela, brat in drugi vaščani so mu prinašali hrano. Ob večerih je pogosto prihajal v vas, saj so ga vaščani imeli radi. Nekega večera je prišel v Hrbarjevo gostilno, kjer so ga zasačili karabinjerji, ki jih je bila polna vas. Ko jih je zagledal, je vzdignil mizo s kozarci in steklenico, zamahnil

proti njim in jih tako zmedel, da je lahko zbežal. Neprestano so ga iskali v skupinah, sestavljaljenih iz treh vojakov in dveh karabinjerjev, a mu niso nikoli mogli do živnega. Oborožen je bil z revolverjem in lovsko puško. Ves čas je živel v ilegali. Usodnega dne, 24. decembra 1919, je prišel v bližino vodovodne črpalke, kjer je takratni občinski župan Josip Štemberger črpal vodo za vas ter stopil v strojnico. Štemberger mu je rekel naj se varuje, ker ga Italijani prav ta večer iščejo po vasi. Rotil ga je naj se zavaruje, Janko pa se ni zmenil za njegove besede. Odrnil je, da naj le pridejo in da jim bo že pokazal ... Kmalu za tem je bilo slišati od zunaj neko govorjenje. Bila je tema in Saftič, korajžen in drzen kot je bil, je takoj zgrabil za revolver in puško ter šel naravnost v smeri glasov. Pozneje so

Janko Saftič v uniformi avstro-ogrsko vojske.

ugotovili, da je bila to skupina petih karabinjerjev s komandantom na čelu in množica italijanskih vojakov. Začelo se je streljanje in karabinjerji so vdrli v strojnico, kamor sta se zatekla otroka sosedovega mlinarja. Italijani so hoteli ustreliti Štembergerja, otroci so pričeli jokati. Prišla je še cela skupina vojakov, Štembergerja pa so odpeljali in ga zaprli za več dni, še prej pa so mu, nedaleč od vodovoda, pokazali prestreljeno truplo "bandita" Saftiča. Nihče ne ve koliko je bilo mrtvih ali ranjenih na italijanski strani, vsekakor pa Saftič ni padel brez maščevanja.

Nasilje in šikaniranje prebivalstva se je po tem dogodku še povečalo in sovraštvo ljudi do novih okupatorjev se je stopnjevalo. Fantje so k prvemu naboru prinesli in razprostrli jugoslovansko zastavo. Na poti iz Jelšan do Podgrada jih je napadla grupa karabinjerjev ter vse zaprla in postavila pred sodišče. Vaščani so morali celo v Trst pred sodišče, kjer so bili tudi obsojeni. Janko Saftič "Katinin" je za Jelšance še danes legendarni junak, ki se ni bal niti celega bataljona vojakov in karabinjerjev. Vsi starejši prebivalci se dobro spominjajo strahotnega božičnega večera leta 1919, ko ni smel nihče zapustiti svoje hiše in je bila zastražena cela vas.

Dimitrij Grlj

ZGODILO SE JE ... PRED 100 LETI

NOVICE - gospodarske, obrtniške in narodne

2. februar 1894

PETINDVAJSETLETNICA POŠTNIH DOPISNIC

Letos je ravno 25 let, odkar so se uvedle poštne dopisnice. Dopisnice so avstrijska iznajdba, katere so se poprijele po tej vse druge države. V Avstriji sami porabi se na leto blizu 100 milijonov dopisnic, v vseh državah sveta pa nad eno milijardo.

18. maj 1894

VOLKOVI NA KRASU

Blizu Podgrada strgali so te dni volkovi 4 ovce. Tudi v sežanskem, postojnskem in vološkem okraji rastrgali so več ovc. Sprva so mislili, da škodo delajo psi, ali sedaj se je dognalo, da se je priklatlo več volkov.

9. junij 1894

Slavoj Benigar (posestnik, trgovec in župan v Ilirski Bistrici) se je poročil z gdč. Marto Sartori, pastorko

dr. Dušana Peršiča okrožnega poslanca.

21. september 1894

VODOVOD V KNEŽAKU

so dne 17. t.m. slovesno blagoslovili in izročili v uporabo. Kdor pozna ondote razmere, bo vedel veliko hvalo možem, ki so pripomogli do tega, da se je ondotnemu prebivalstvu pripomoglo do zdrave vode, katere je dosedaj toli primanjkovalo, posebno če le količak časa ni deževalo.

19. oktober 1894

11. t.m. umrl je posestnik Ivan Evangelist Tomšič iz Ilirske Bistrice. V svoji oporoki je zapustil krajnemu šolskemu svetu 3000 kron z namenom, da se iz obresti tega kapitala vsako leto pred Božičem obdari revne šolarje in šolarice z obuvalom. Enak znesek je pokojni volil tudi čitalnici v Ilirski Bistrici, kot svoj prispevek za prepotrebne čitalniške prostore.

Zbrala Metka Čeligoj

Pravilen odgovor na vprašanje iz junijske številke Snežnika nam je prva sporočila Meta Frank iz Gornje Bitnje. Stara Mumčeva hiša, v kateri je začela delovati prva premska pošta, ima danes številko 51.

Vaše odgovore bomo sprejemali na telefonski številki 067/85-671!

Nagradno vprašanje
Fotografija je bila posneta v skriti, težje dostopni in med domačini poznani dolini pod Snežnikom, ki slovi po bogastvu gozdnega cvetja, posebno planik.
Prvi bralec, ki bo uredništvu sporočil pravilno ime doline, bo nagrajen z enoletno naročnino na Snežnik.

ZANIMIVOSTI

NAJBOLJŠI UČENCI OSNOVNE ŠOLE PODGORA IZ KUTEŽEVEGA

Učenci OŠ Podgora iz Kuteževega so se tudi letos udeležili številnih občinskih, regijskih in državnih tekmovanj na katerih so se, v družbi s svojimi vrstniki iz drugih šol, preizkusili v znanju materinsčine, matematike in angleškega jezika. Bronasta priznanja iz slovenskega jezika so osvojili: Darja Jaksetič (8. razred), Simon Simčič (8. razred), Barbara Iskra (7. razred); Bronasta Vegova priznanja iz matematike so osvojili: Brigita Baša (5. razred), Ines Celin (5. razred), Boštjan Maljevac (5. razred), Tjaša Poklar (5. razred), Barbara Iskra (7. razred), Vesna Rutar (7. razred), Darja Jaksetič (8. razred); Bronasta Priznanja iz angleškega jezika so osvojili: Darja Jaksetič (8. razred), Mirko Prosen (8. razred), Katja Štemberger (8. razred), Sonja Jaksetič (8. razred); Srebrni Vegovi priznanji iz matematike sta osvojili Darja Jaksetič (8. razred) in Barbara Iskra (7. razred); Srebrno priznanje iz angleškega jezika pa je osvojila Darja Jaksetič (8. razred).

Darja Jaksetič je ob zaključku šolskega leta za uspešno sodelovanje na državnih in regijskih prvenstvih iz matematike, slovenskega in angleškega jezika prejela lepo nagrado.

KAMNITA DEDIŠČINA JELŠAN IN OKOLICE

Učenci geološko-zgodovinskega krožka iz OŠ Jelšane smo tudi letos raziskovali kamnito dediščino svojega okoliša. Fotografirali smo kamnite hiše, gospodarska poslopja, tlak pred hišami, stopnišča, vodnjake, mlin ...

Raziskovali smo v vaseh: Veliko Brdo, Novokračine in Sušak. Fotografije smo nalepili na lične kataložne liste in jih opremili s podatki o lastništvu, starosti, vrsti kamna, obdelovalcih kamna, načinu obdelave, uporabnosti itd. Na listu je ostalo še dovolj prostora za tiste mlade raziskovalce, ki bodo o istem predmetu ali stavbi odkrili še kaj novega. V času obsežnih adaptacij in celo rušenj starih stavb je bilo naše delo koristno, saj smo zabeležili "zadnji trenutek" marsikaterega objekta ali predmeta. Upamo, da smo s svojim raziskovanjem spodbudili mlade gospodarje, da ne bodo odstranili in uničili vsega kar je staro, ampak da bodo posamezne elemente kot so kamniti okenski okvirji in portali vkomponirali v novo celoto. Kamnita posoda na ta način lahko postane cvetlična vaza in lep okras pred hišo.

Za svoje delo smo na državnem tekmovanju mladih geologov dobili zlato priznanje. Velike zasluge zanj imajo tudi naši vaščani, ki so nam bili vedno pripravljene pripovedovati,

opisovati in razlagati o vsem, kar nas je zanimalo.

Člani geološko-zgodovinskega krožka
OŠ Jelšane z mentoricama
Jožico Potepan in Marico Gaberšnik

Zveza prijateljev mladine Slovenije je podelila mladim raziskovalcem iz Jelšan Zlato priznanje za delo "Kamnita tehnična dediščina v domačem kraju".

ŠOLSKI SKLAD DEKANA KARLA JAMNIKA

Sredstva sklada so namenjena za štipendiranje in razvoj samostanskega šolstva.

Do 14. 7. 1994 je v sklad 50.000 ITL prispeval **Cav. Paolo de Schulthaus-Moos**.

Prispevke v sklad lahko nakažete na Društvo za krajevno zgodovino in kulturo Ilirska Bistrica, žiro račun št. **52210-678-80438**, prispevke v devizah pa na žiro račun št. **52210-621-2010-201-72702-10611/86** pri LB SBK PE II. Bistrica s pripisom "Sklad".

Snežnik bo tudi v prihodnje objavljaj imena darovalcev, vsem dosedanjim pa se najlepše zahvaljujemo.

PESTRA DEJAVNOST OTROK IZ TRNOVSKEGA ZBIRNEGA CENTRA

Otroci in njihovi mentorji so ob zaključku šolskega leta v petek, 8. julija, odprli poletno galerijo in razstavili slike, ki so nastajale skozi vse leto v likovni delavnici. V trnovskem begunskem centru poleg likovne deluje še cela vrsta kulturnih delavnic (glasbena, literarna, dramsko-lutkovna), ukvarjajo pa se tudi s fotografijo in keramiko. Lepo urejena galerija v šolskem poslopiju bo odprta do konca avgusta.

Otvoritev razstave so spremljali harmonikarji in avtorji pravkar izdane dvojezične knjižice otroške poezije, ki jo je v italijanščino prevedel Bistričan, prof. **Sergij Šlenc**. Tuga - Tristeza (Žalost) je dobila naslov po pesmi sedmošolke **Emsude Dedič**. Otroci se v pesniških zrcnih odzivajo na spremembe okolja in s slikami vojne in življenja daleč od domovine neprestano izražajo želje po vrnitvi. Njihov mentor je bil pesnik in prevajalec **Ismet Bekrić**. Po otvoritvi razstave smo se preselili na podstrežje in si ogledali še likovne izdelke najmlajših v vrtcu - številne plodove akcije "Igrajmo se in ustvarjajmo", ki jo je podpirala Fondacija Soros. Na koncu so otrokom, veliko jih je končalo z odličnim uspehom, njihovi učitelji v jedilnici podelili priznanja za dosežene učne uspehe. Otroci so prijetno vzdušje popestrili s petjem in izvedbo lutkovne igrice, recitali so prevedene pesmi znanih slovenskih pesnikov, njihov prijatelj pa jih je povabil na štirinajstdnevno letovanje v Italijo z obiskom planin in morja. Dejavnosti trnovskega zbirnega centra podpira Open Society Fund Slovenija, Zveza prijateljev mladine Slovenija, ZKO Il. Bistrica, prijatelji iz Siene, Adrie, Chioggie in drugih italijanskih mest, Rdeči križ Slovenije, Urad za priseljevanje in begunce iz Ljubljane,

razstavo otroških risb in prvo samostojno razstavo mentorice mladih

slikarjev **Alme Kilić** pa je podprl tudi bistriški podjetnik **Dinko Skrt**.

Emsuda Dedič bere svojo pesem Tuga, po kateri je dobila ime dvojezična knjižica poezije otrok iz BiH.

MALA ŠOLA NA OBISKU

Ob koncu šolskega leta so nas obiskali malošolarji. Pripravili smo jim zabavno srečanje. V programu smo nastopali skupaj. Bilo je super. Veseli smo bili, da smo jim prikazali delo v prvem razredu. Želim, da bi bilo tudi njim v šoli lepo in prijetno.

Jasmina Rutar, 1. razred
OŠ Podgora Kutezevo

VALETA NA ŠOLI ANTONA ŽNIDERŠIČA

Vsi neučakani in nestrpni sedmošolci smo prišli pred šolo s pričakovanjem, bomo mi našli ključ. Osmi razredi, ki so s seboj pripeljali tudi starše, so ga našli mi pa smo se vsi naenkrat zapodili v šolo.

Iskali smo ga po omarah, kabinetih, v garderobah ... Po petminutnem iskanju ga je našel moj sošolec **Simon Škobrne**. Vsi smo bili navdušeni, saj ga bomo v prihodnje leto skrivali mi. S ključem smo pohiteli v našo veliko telovadnico. Tam so se najprej predstavili vsi trije osmi razredi s šaljivimi točkami, sedmošolci pa smo jim v slovo zaigrali nekakšen skeč z igro in petjem.

Po veselem in prijetnem dogajanju v telovadnici smo vsi veseli odšli v klub Fontana. Tam se je začel žur. Punce smo plesale same, ker je bilo fante preveč sram. Tudi učitelji so bili zagreti za ples, zato smo plesale kar z njimi, dokler niso plesalcev niso prevzele učiteljice.

Po dvehurnem zamujanju so prišli v klub tudi naši prijatelji iz šole Dragomir Ketteja. Razveselili smo se jih in čeprav smo bili že vsi potni od plesa, nas to preveč motilo, saj smo skoraj po vsakem plesu odšli na zrak. Zelo lepo je bilo. **Eva Zejnušević**.

GLASOVALI SMO ZA NAJLEPŠO ZNAMKO SLOVENIJE

Vsako leto slovenski zbiralci znamk izbirajo najlepšo znamko preteklega leta. Na povabilo nekaterih slovenskih časopisov, smo za najlepšo slovensko znamko glasovali tudi člani Filatelističnega krožka na OŠ D. Kette v Trnovem.

Izbirali smo med znamkami (23 jih je bilo), ki so izšle v letu 1993 in poslali vsaj štirideset glasovnic. Večina naših članov je glasovala za znamko, ki je

izšla 18. maja 1993 ob prvi obletnici sprejetja države Slovenije v OZN. Na prikazuje vaško situlo. Veseli smo, da je bila prav ta znamka proglašena za najlepšo slovensko znamko v letu 1993 in bo zastopala Slovenijo v izboru za najlepšo znamko v Evropi. Med prispelimi glasovnicami so v Ljubljano izžrebali več vabljenih nagrad. Ena od nagrad je dobila tudi naša članica **Tatjana Vičič** iz 6. razreda. Prejela je znamkovni katalog Slovenije. Čestitamo!

Člani Filatelističnega krožka smo v preteklem šolskem letu zbirali na vsak torek. Urejali smo svoje zbirke in spoznavali lepoto znamk iz celega sveta. V šolskih vitrinah smo pripravili 15 predstavitev naših zbirk. Sam predstavil zbirko OLIMPIJSKE IGRE v znamkah. Naš mentor je bil g. **Čeligoj**. V jeseni se mladi filatelisti spodbimo.

Andrej Vrh, 8. razred
Predsednik Filatelističnega krožka
OŠ D. Ketteja

"Miss '93" med slovenskimi znamkami.

COMMERCE
GRAFIČNE STORITVE IN TRGOVINA d.o.o.
66250 Ilirska Bistrica
GRAFIČNI ATELJE Bazoviška 40
tel. 067/81-297, fax. 067/41-124
PAPIRNICA - LINEA ART Bazoviška 19
tel/fax. 067/42-077

KOZLEK

PROIZVODNJA - TRGOVINA - STORITVE d.o.o.

Rozmanova 19, II. Bistrica
TEL., FAX 067/41-630

VSE ZA KMETIJSTVO IN VRTNARSTVO
KRMILA, GNOJILA, SEMENA,
ZAŠČITNA SREDSTVA.....

NOVI STROJI IN KOMISIJSKA PRODAJA
KMETIJSKE MEHANIZACIJE

Suma inženiring d.o.o.
Bazoviška 18, 66250 Ilirska Bistrica
Telefon: 067/41-504, telefax: 067/81-042

Večina Slovencev še vedno ni rešila vprašanja, kaj z lastninskim certifikatom. Ker je možnosti precej, je odločitev še težja.

PRIMORSKI SKLADI d.o.o. KOPER smo družba za upravljanje z investicijskimi skladi. Sedaj ustanovljamo svojo prvo pooblaščen investicijsko družbo **MODRA LINJA d.o.o. KOPER**, ki bo zbirala lastninske certifikate.

Kako in kje vložiti vaše certifikate kaj boste investitorji pridobili znanje, če nam ga boste zaupali ter za vsa druga vprašanja in informacije smo vam med delavniki na voljo:

- na sedežu podjetja **SUMA INŽENIRING d.o.o. ILIRSKA BISTRICA**, Bazoviška 18 in na telefonski številki 067/41-504;
- na našem sedežu **PRIMORSKI SKLADI d.o.o. KOPER**, Pristaniška 8 in na telefonski številki 066/37-764.

Primorski skladi d.o.o. KOPER

Upravljanje z investicijskimi skladi

Z upravljanjem vaših certifikatov gradimo bogastvo bodočih generacij.
Pišejo se vam dobri časi.

PURPLATEX d.o.o.

51, 66243 Obrov, Telefon 066/83-420, Telex 34462 Sudest SLO, Telefax 066/83-440

PODBEŽE 39 - ZALČI
66250 IL. BISTRICA
tel. 067/82-402
fax. 067/81-285

Ugoden nakup:

- gradbenega materiala
- vodoinstalacijskega materiala
- materiala za centralna ogrevanja
- italijanska keramika
- teraco ploščice
- topli podi

**MONTAŽA VODOINSTALACIJ,
CENTR. OGREVANJ,
KLIMA NAPRAV,
OGLEDI IN SVETOVANJE
NA BAZOVIŠKI 4a
SMO ODPRLI
NOVO TRGOVINO**

MOŽNOST NAKUPA
NA OBROKE

Urnik: **NON STOP**
8 - 18
SE PRIPOROČAMO

TORIS

POLIURETANI
POLIURETANI - PLAMA *plama*

KSP

ILIRSKA BISTRICA

PEKARNA
Ilirska Bistrica

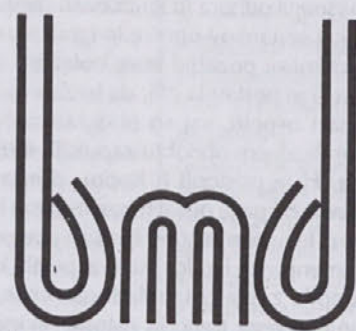

Skupščina občine
Ilirska Bistrica

Adriatic
zavarovalna družba d.d.
adriatic-damia
Bazoviška 1, tel. 067/41-924
Vem, da mi bo ob strani stala
dobra zavarovalnica

primorje
ajdovščina
ENOTA BISTRICA IL. BISTRICA

BMD INŽENJERING

SNEŽNIK

Naslov uredništva: Bazoviška 40,
66250 Ilirska Bistrica,
tel. 067/81-297, tel/fax. 067/41-124
Ustanovitelj: Borislav Zejnullović
Izdajatelj: "GA commerce", Bazoviška 40
Glavni in odgovorni urednik:
Borislav Zejnullović
Uredniški odbor: Dimitrij Bonano, Vojko Čeligoj, Zdravko Debevc, Franc Gombač, Ivko Spetič /predsednik/, Sergij Slenc
Urednik, novinar in lektor:
Branko Zidarič
Tehnični urednik: Raymond Fabijanič
Tisk: "GA commerce" Ilirska Bistrica
Naklada: 1200 izvodov

CENIK OGLASOV V SNEŽNIKU

1. polovica strani	28 x 17 cm	28.000 SIT
2. četrtina strani	14 x 17 cm	14.000 SIT
3. osmina strani	14 x 8,5 cm	7.000 SIT
4. šestnajstina strani	6,5 x 8,5 cm	3.500 SIT

Cena dvobarvnih oglasov na prvi in zadnji strani je višja za 30%.
Za večkratno oglaševanje znižamo ceno po dogovoru.

Pokličite "GA commerce", Bazoviška 40, Ilirska Bistrica, tel/fax: 067/81-297

RAFTING

DOMAČE PRVENSTVO

V soboto, 11. junija, smo se v Tacnu pomerili v slalomu, v nedeljo, 12. junija, pa še v spustu.

Na slalomu smo s pribitkom dveh dotikov dosegli 8. mesto, poglavje zase pa je bil nedeljski spust. Kombinirana ekipa standardnih in rezervnih tekmovalcev ga ni uspela izpeljati in je bila zaradi prevrnitve diskvalificirana. Na spustu so se nekateri naši tekmovalci poškodovali.

In načrti za naprej? Jeseni nas čakajo še tri tekme v domačem prvenstvu, razmišljamo pa tudi o vabilu iz Italije, kamor nas vabijo na neuradno svetovno prvenstvo v raftingu. Če bi se tekmovalca udeležili, bi veliko storili za afirmacijo kluba in morebitnih sponzorjev.

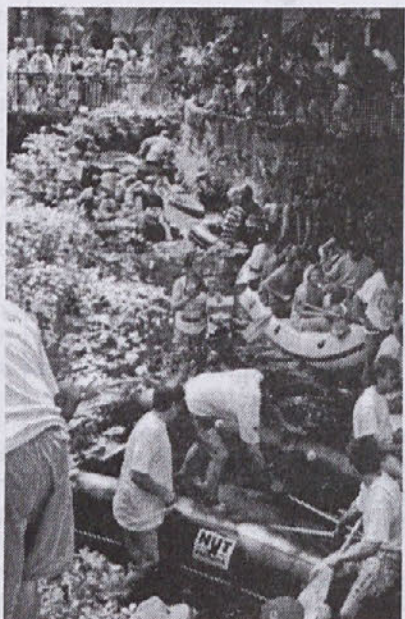
6. SPUST ZA ČISTO REKO

V soboto, 2. julija, smo člani rafting kluba Mrzla Uoda izpeljali vsakoletno prireditev s spustom za čisto Reko. Še enkrat smo poskusili pokazati, da bi Reka lahko služila tudi za turistične namene.

Njeno stanje je bilo dan pred začetkom precej žalostno. V Reko se izlivajo fekalne vode cele doline, saj je med nami še vedno veliko takih, ki menijo, da sta Bistrica in Reka učinkovita kanala za odplavljanje raznih odpadkov - kaj vse se da videti! Pred kakimi osemdesetimi udeleženci in gosti, ki so prišli iz Zagreba, Radovljice, Žužemberka, Sežane, Postojne in Straže pri Novem Mestu, smo z dvigom vodostaja omenjeno sramoto delno prikrili. Prvič so nas obiskali tudi prijatelji iz Turističnega društva Divača, kar kaže na začetke sodelovanja. Prireditev gotovo velja še ponoviti, saj prihajajo pobude po taki vrsti protesta tudi iz Vremske doline, udeležba in odziv na naši akciji pa kaže, da nas je veliko, ki nam ni vseeno.

Zahvaljujemo se vsem podjetjem (Optim, Ilirija, Amadis, PK Pivka, Liv, Fructal), Skupščini občine Il. Bistrica in posameznikom (gostinskim lokalom Pink Floyd, Pod gradom in Pri Vidi), ki so nam omogočili spust, pevski skupini "Vasovalec" pa za popestritev programa.

Rafting klub Mrzla uoda
Silvano Vrh

Pisana množica udeležencev z vseh vetrov tik pred začetkom spusta.

OSMI V EVROPI

V minulem obdobju smo zaključili z nastopi v Evropski rafting ligi in končali spomladanski del tekmovanja za državno prvenstvo.

4. in 5. junija smo tekmovali na "evropski tekmi" v kraju Lipno na Češkem. Tu smo se preizkušali na reki Vltavi, ki se zdaleč ni tako krotka, kot jo je opeval skladatelj Smetana. V zadnjem delu proge smo se morali spopasti s V. težavnostno stopnjo (Soča, Tacen III. - IV. stopnja), zasedli pa smo 11. mesto. To je bila tudi naša zadnja letošnja tekma v ERL. Zaključne tekme, ki jo je organizirala Nemčija, se zaradi poškodb in boleznih nismo udeležili. Kljub izpuščenju tekmi smo pristali na 8. mestu, kar zagotovo ni neopažen rezultat.

Ocena proge: V. težavnostna stopnja.

TABORNIŠTVO

DRŽAVNI MNOGOBOJ

Letos je državni mnogoboj v taborniških veščinah za GG, PP in grče potekal od 24. do 26. junija v Pekrah pri Mariboru. Tekmovanje je potekalo v petih panogah: orientacija, signalizacija (Morse, semafor), lokostrelstvo, postavljanje šotora iz petih šotork in spretnostno tekmovalje (hoja z A-jem).

Iz Ilirske Bistrice so se tekmovalca udeležile 3 ekipe. Pri PP - punce (16 do 21 let) je ekipa, ki so jo sestavljale Polona Čeligoj, Ingrid Fatur, Karin Primožič, Iris Skrt in Nataša Zemljčič osvojila 1. MESTO v konkurenci ekip iz Kamnika in Zreč. V kategoriji PP -

fantje pa smo ekipa Tomaž Kaluža, Boštjan Kerma, Gregor Kovačič, Marko Mršnik in Miha Škerlavaj z visoko prednostjo pred ekipami iz Miklavža pri Mariboru, Celja, Zreč in Maribora prav tako osvojili 1. MESTO. Lanskim državnim prvakom v kategoriji grč (nad 21 let) pa ni uspelo ponoviti uspeha iz lanskega leta in so tako osvojili 2. MESTO za ekipo iz Miklavža in pred ekipo iz Ljubljane.

ROD SNEŽNIŠKIH RUŠEVCEV iz Il. Bistrice je bil z dvema naslovoma državnih prvakov in z enim drugim mestom daleč najuspešnejši rod na državnem mnogoboju.

Miha Škerlavaj

Bistriški taborniki na državnem prvenstvu v Pekrah pri Mariboru.

NOGOMET

MILOŠ HRSTIČ NAJVEČJA OKREPITEV

Ko je nogometna javnost ilirskobistrške občine, med njo je bilo veliko "nejevernih Tomažev", pričakovala, da se po porazu v letošnji sezoni (načrt uprave, nogometašev in navijačev za uvrstitev v III. slovensko ligo ni bil uresničen) ne morejo zgoditi čudeži, ni bilo tako, saj ni prišlo do razpada ekipe NK Transport.

Vsak čudež traja samo tri dni in tudi ta je trajal toliko. Prespane noči, bistrske glave predsedstva, izvršnega odbora in igralcev so stvari kmalu postavile na pravo mesto. Bilo je tudi nekaj sestankov uprave in igralcev, na katerih so skupaj iskali najboljšo rešitev in poskušali pozabiti stare bolečine in priti do novih prijemov za prihodnost. Uprava si je postavila cilj, da bi zadržala obstoječi igralski kader, kar jim je v veliki meri uspelo, saj so obdržali večino igralcev iz minulega prvenstva. Klub so v prehodnem obdobju zapustili: Karel Valdevit - trener prvega moštva, Suarez Kraja, ki je pristopil h Kopru, Siniša Sokčević bi rad odšel v inozemstvo, Robert Tomažič pa je odšel h kozinskemu Jadranu. V vrste Transporta se je vrnil Boštjan Kevc, ki je eno sezono igral za podgrajsko Plamo. Glede na to, da ni bilo ustreznih zamenjav za igralce, ki so zapustili klub, se je uprava odločila, da bo prvo ekipo okrepila z igralci iz mladinske vrste. Upravni odbor je zadnji trenutek rešil vprašanje prvega trenerja članske ekipe. Mesto je sprejel Miloš Hrstič, nekdanji igralec Rijeke in po prepričanju ljubiteljev nogometa v Il. Bistrici je prav on največja okrepitev prihajajoče sezone.

Petar Nikolić

ALENOVE ZLATE ROKE

V NK Transport iz Il. Bistrice že drugo sezono uspešno dela fizioterapevt Alen Lilič.

Odkar je Alen v Transportu, je skrb za zdravstveno stanje zdravih in poškodovanih igralcev prepuščena njemu. Ob prekinitvah igre, ko na znak sodnika igralci potrebujejo pomoč, je hiter kot blisk. Pri vsaki poškodbi je zelo previden, posebno pri zlomih, zato zanj in za njegove "čarobne" roke ne obstaja nerešljiv problem. Nogometaši Transporta, rokometisti Jadrana iz Hrpelj, košarkarji Slovenike iz Kopra in Kraškega zidarja iz Sežane pravijo, da ima Alen zlate roke.

Tekst in fotografija:
Petar Nikolić

Alen Lilič na delu.

KOLESARSTVO

Kolesarsko društvo "BISTRICA" ustanovili v začetku letošnjega leta. Ustanovitelji društva (Predsednik Oskar Bajc, trenerja Milan Rok, Sandi Prosen) smo se odločili, bomo spoprijeli z najboljšimi kolesarji Slovenije in tudi na ta način predstavili naše mesto.

Priprava tekmovalcev za dirke precej težavna, saj morajo biti prevozi povprečno 70 km na teden. Imamo štiri tekmovalce v kategoriji mlajših mladincev (15-16 let). Med njimi Oskar Bajc, Rok Jeršinovič, Damjan Poljanec in Denis Tomšič, ki so se udeležili petih dirk v Sloveniji (velika nagrada Maribora, dirka na Ptuj, velika nagrada Ptuj, dirka v Lenartu, dirka Orehovci pri Novem Mestu). Trenutno pripravljajo na cestno državno prvenstvo, ki bo 14. avgusta v Trzinu. V juliju in avgustu organizirajo poletno kolesarsko šolo (trenin dvakrat tedensko) s ciljem, pridobiti čimveč mladih kolesarjev za naše društvo, ki bi predstavljali Bistrico po Sloveniji in v sosedstvih državah.

Nogometaši NK Transport pričakujejo v nedeljo, 31. julija, v domači tekmi proti NK Mariboru šestnajstini finala pokalnega tekmovanja Slovenije. Na igrišču domače ekipe se bo predstavilo moštvo NK Maribor z zvezdastimi imeni kot so Božgo, Dabanovič, Binkovski, Židan, Lukič, Miletič, itd. Domači nogometaši pričakujejo izjemno veliko število gledalcev in časten rezultat.

ŠOLSKI ŠPORT

POLETNA ŠOLA V NARAVI

Učenci in učenske bistriških in okoliških šol so zaključili letošnjo poletno šolo v naravi. Pedagoški in plavalni program je bil organiziran v dveh izmenah od 2. junija do 9. julija 1994 v Fiesi pri Piranu. Udeležilo se ga je skoraj 182 učencev in 31 odraslih vadiateljev, učiteljev in zdravstvenih delavcev.

Na začetnem preverjanju plavalnega znanja smo ugotovili, da zadovoljivo veščine le 1/3 otrok, po izpeljanem programu v obeh izmenah pa je plavalne veščine obvladala večina otrok. Srebrnega delfinčka za dosežen čas pod 75. sekundami na 50 m (kravl) je prejelo 34 učencev, bronastega (za preplavanjih 50 m) pa 103. otroci, delfinčka pripravnika za preplavanjih 25 m pa je prejelo 31 otrok. 14 otrok ni uspelo preplavati najmanjše norme. Razlog za sta bila dva otroka razburkanega morja v Il. izmeni, ko nismo mogli normalno vaditi. Z rezultati bivanjem v Fiesi smo zadovoljni, pogrešali smo le športna igrišča ob domačem bivanju in organizacijo tekmovanj, kar so nam obljubili za naslednje leto. Nabavili smo tudi nekaj plavalnih desk za vadbo. Na pomoč nam je prišla Izoterm Plama z njihovimi materiali, zahvaljujemo pa se tudi Karitasu, Centru za socialno delo in pristojnim delavkam na solah, ki so omogočile finančno pomoč za 23 otrok socialno šibkejšega statusa.

Zdravko D...